

ZENDING EN EVANGELISATIE

Evangelisatie-motieven uit de werken van Mevrouw
Bosboom-Toussaint.

Een scherp duel.

IV.

In de verhouding van den Kanselier en Gideon treedt voorts duidelijk aan het licht, hoe uiterst moeilijk het werk der Evangelisatie onder de intellectuelen en de hogere standen is.

De ongelooft intellectuele staat volstrekt averechts tegenover al wat heilig is. In plaats van met kinderlijk vertrouwen zich aan Gods Woord over te geven, treedt hij veel meer als een rechter en beoordeelaar over den Bijbel op. Van geloof wil hij niet weten; hij huldigt „de rede”. In naam der wetenschap en van het „gezond verstand” oppert hij onophoudelijk allerlei bezwaren en bedenkingen tegen de Goddelijke waarheden.

Wie zich nu er toe laat verleiden, hier óók intellectueel te gaan opereeren, is het goede spoor ten eenenmale bijster. Tegenover dat hoogwijs standpunt moet eenvoudig de klare eisch van Gods Woord worden gesteld; ook hier moet men niet beproeven via het verstand, contact te zoeken, maar langs den weg van het altijd beschuldigend geweten en van het onbevredigde hart. De simpele vraag: „heeft u daar rust bij; vindt u daar voldoening in?” stoot vaak heel een kaartenhuis van verstandelijke redeneeringen in elkaar.

Zoo veel mogelijk, behoort hier ongetwijfeld lenigheid en soepelheid te worden betracht, maar nooit mag dit geschieden ten koste van strakke belijding en vastheid. Wie begint met aan de ongelooftigen wat toe te geven, geraakt spoedig van den wal in de sloot. Moerasgrond biedt geen basis voor krachtige operatie. Onomwonden moet ten aanzien van de geestelijke dingen steeds worden afgeweken de platte begripzucht, en daartegenover het kinderlijk geloof in het mysterie des heils worden gehandhaafd als de eenig gebaande weg tot vrede en troost. Wie hier bij het woord van Christus: „Indien gij niet wordt als een kindeke”, Matth. 18:3, positie neemt, zal niet behoeven te retireeren; zelf zal hij niet alleen standhouden, maar ook vrijmoedigheid hebben tot het gebed, dat de Geest des Heeren den tegenpartijder tot staan en op de knieën brengen moge. Zoo heeft Gideon den kamp met den Kanselier gevoerd.

In Florentius zien wij een goed voorbeeld van de wijze, waarop het Evangelisatiewerk onder de hogere standen dient te geschieden.

Wie tot de aanzienlijken des volks een boodschap recht zal overbrengen, behoort den levens-ton en den levensvorm dier kringen te kennen. Onhandig optreden bederft hier alles. Wat openbaart Gideon in zijn houding tot den Kanselier een uitnemende kieschheid, nederigheid en toch ook gepaste fierheid en beslistheid. Hoe kent hij de plaats, die hij ten opzichte van zijn pleegvader behoort in te nemen. Wat weet hij het juiste oogenblik uit te kiezen en af te wachten, diep er van overtuigd, dat een ontijdig woord, ofschoon voordeel beoogd wordt, veel schade kan doen.

Zoo wel de hogere standen als de intellectuelen zijn veel meer ontoegankelijk voor het Evangelie van Gods genade in Christus dan de armen en geringen des volks. Zooveel openhartigheid als men bij de laatsten dikwijls aantreft, zooveel afgepaste teruggetrokkenheid en geslotenheid vindt men vaak bij de aanzienlijken. Het woord van Christus wordt hier telkens vervuld: „Hoe bezwaarlijk zullen de rijken ingaan in het koninkrijk Gods”, Matth. 19:23.

Iemand, die in een poel van zonde is verzonken, zal licht er van te overtuigen zijn, dat het slecht met hem staat, en dat hij redding behoeft, óók al is hij ongezin, zijn zondigen weg te verlaten. Daarentegen, wie zich hoog en voornaam gevoelt door zijn stand en vermogen; wie door fijne beschaving in het uiterlijke altijd correct en uiterst gemanierd is, de Kanselier spreekt het onomwonden uit, is allerminst geneigd, „zóó laag een stelling” in te nemen als het Evangelie van den mensch als zondaar toch volstrekt eischt. Hier tegenover staat het ontzettende feit, dat de hogere standen meerendeels met de religie finaal hebben gebroken. Dientengevolge is de onkunde ten aanzien der geestelijke dingen daar verbijsterend groot, en ontbreekt er veelal alle zondebesef. Daardoor nu wordt ons juist de weg gewezen, dien wij hebben te gaan. Hoe rijk en hoe hoog geplaatst iemand ook zij, voor God is hij evenwel mensch en verloren zondaar. Daarom moet hetzelfde Evangelie hem worden bekend gemaakt als aan de armen. Want er is maar één Naam onder den hemel gegeven tot zaligheid. Doch wat den vorm betreft, waarin het woord hier gebracht wordt, zal er ongetwijfeld verschil zijn met de wijze, waarop tot de geringen des volks wordt gesproken. In den apotheek wordt voor de zieken uit de rijken en uit de armen hetzelfde medicijn bereid, alleen de verpakking is voor de „busklanten” anders dan voor wie „het betalen kan”.

Overigens toont Gideon op treffelijke wijze, dat

het woord, hetwelk gebracht wordt, behoort te zijn, hartelijk en teeder. Gemoedelijk in gezonden zin; iets wat men in die kringen uiterst zeldzaam vindt.

Eindelijk zal de stille kracht van den Christelijken wandel en het in zijn omgeving altijd getrouw uitkomen als Christen, gelijk dit bij Gideon het geval is, niet nalaten, krachtigen invloed te oefenen, zij het ook dikwijls in het verborgene.

Om de groote moeilijkheden, die er aan verbonden zijn, mag deze arbeid echter niet ongedaan blijven. De Heere wil ook in de hogere standen verheerlijkt worden. Doch door het buitengewoon moeilijke van het werk is dit een terrein, waarvoor men meestal meer bidden dan werken kan. Ook Gideon beseft dit ten volle. Als hij, na het conflict met den Kanselier, zich geschokt en gewond gevoelt, trekt hij zich in de eenzaamheid terug, om zijn geprangd gemoed, als Hanna op Silo weleer, uit te gieten voor den Heere. „Mijn kracht ligt meestal in mijn zwakheid”, had hij den Kanselier geantwoord. En hij wist bij ervaring, dat in ons leven door het gebed evenwicht kan ontstaan tusschen de taak, die wij hebben te vervullen en de kracht, die ons toevlocht. Als de smart den Christen ter aarde werpt, richt de engel des gebeds hem weer op. En wanneer wij naar ons beste weten onzen plicht hebben vervuld, mogen wij al 't overige rustig Gode toevertrouwen.

Schijnbaar had Gideon in zijn worsteling met den Kanselier de nederlaag geleden. Zijn geschokt gemoed had behoefte aan de eenzaamheid. Hij had de hulp van het gebed nodig, om die vlam van liefde voor den Heere te versterken in het hart, welke alleen kracht geeft om de versmading en vervolging der menschen te dragen.

Zoo bad dan Gideon, en in het gebed voelde hij de waarheid van het troostwoord des Heeren tot den vermoeden discipel: „Mijn genade is u genoeg”. Toen verwisselde de noodkreet zijner ziel met een juichtoon der dankbaarheid aan den Heere.

„Neen hij kwam niets te kort bij den wijsgeer, neen, hij had niet te veel als deze, hij had genoeg!”

Men zag het hem aan, toen hij later in den familiekring binnentrad. De helderheid van zijn blik, rustig en toch levendig, of er hemelglans uit lichtte, de blijmoedige glimlach op het zacht gelaat, waar nog de blijde glimlach der heiligste verrukking op gloeide, tot zelfs de lichte tred van zijn voet, die geen last des lichaams scheen te torsen, alles zeide het hun, die vermoeden konden, dat hij een ure van zielestrijd had doorleefd, dat deze geëindigd was in een overwinning, en de Kanselier, hem dus ziende, werd versterkt in de overtuiging, dat het hem eerder mogelijk zou zijn een vasten vrede te slijten tusschen Leycester en Barneveld, dan Gideon af te trekken van zijn keuze.”

J. P. T.

STEMMEN UIT ONZE KERKEN

Dat door de nieuwe Kerkliederen „verdeeldheid ontstaat!” en nog iets.

Het zij mij vergund, om hier nog iets te zeggen op een paar bijzondere uitingen in „De Wekker” van 29 Sept. van S. te A.: „De Gereformeerde Kerken hebben nu ook haar liederen-bundel!”

„Heeft de Chr. Geref. Kerk dan niet meer zoo'n bundeltje? Mij was niet bekend, dat zij de „Eenige Gezangen” heeft verworpen!”

Verder zegt hij dit: „„hele de Synode” (de Synode van Middelburg) „weet, dat door dit besluit” (om nog enkele liederen in te voeren) „geen eenheid, maar verdeeldheid ontstaat”. „...De kloof is weer groter geworden.”

Uit dit zinnetje spreekt, dunkt mij, een zeker smartgevoel bij den hooggeachten schrijver. Dit eert hem. Doch in hetgeen hij vooraf doet gaan, ligt m.i. reden tot een ernstig woord van bedenking.

Schier ieder zal toestemmen, dat de drang naar nog enkele vrije liederen niet was om deze als zodanig, maar enkel om hetgeen wij in de Nieuwe Bedeeing hebben, óók in ons zingen te belijden, het niet langer in ons kerkgezag op zijde te zetten, maar te midden van de Gemeente Gods Gode Zijn Hem zoozeer toekomende lof en dank er voor te brengen.

Dit is voor mij en het meerendeel het eigenlijk — en eenig — aantrekkelijke, ja noodzakelijke van deze kleine uitbreiding van de „Eenige Gezangen”.

Zonder dezen drang en deze behoefte zou het niet tot een Gezangen-kwestie in onze Kerken zijn gekomen. Maar nu staan wij voor het droevige feit, dat door deze uitbreiding „geen eenheid, maar verdeeldheid ontstaat”. Het schijnt welhaast zóó erg, dat, indien ook overigens nog eenheid mogelijk was, dan werd ze hier door toch nog in den weg gestaan!

Wat staat nu tusschen ons? Werkelijk tot de zaak komende, dit, dat wij ook in ons lied meenen te mogen en te moeten belijden, dat er niet alleen maar een Messias, een Christus is, en stellig eenmaal, op Gods tijd, komen zal, maar ook het onwaardeerbaar voorrecht, dat die Christus ons in Jezus ook verschenen is, in ons vleesch, de Immanuël! Och! dat gij de hemelen scheurdet, dat Gij nederkwaamt! Jer. 64:1. Maar dat dit nu reeds lang gebeurd is, het schijnt het meest Christelijk te wezen, om er niets over te

uitten, niets van te zeggen, — als de Gemeente voor God in den zang haar gemoed laat spreken!...

En hier zit nu de hinderpaal: dat er zielen zijn, althans bij ons, die zien en gevoelen, dat hier aan het Christelijke iets wordt tekort gedaan, en ook aan een heiligen drang des Geestes, — en dat onze Gereformeerde Kerken, in Synode vergaderd, niet langer zich vrij hebben gevoeld, om de ons geschonken Konst van onzen Zaligmaker en Zijn gestort Bloed, en Opstanding en Zitten ons ten goede aan de Rechterhand Gods, uit onzen kerkzang verwijderd te houden!...

S. beroept zich op Dr. Kuyper in zijn „Onze Eeredienst”, maar wanneer deze nu tenslotte op afdoende wijze zijn standpunt zal weergeven, spreekt hij aldus: Wij hebben voor onze Christelijke feestdagen, wij hebben voor de verheffing van onze ziel tot den Heiland... eigen liederen dringend van nood, bladz. 60, 61. Wat verschilt dit nu b.v. van hetgeen ik in mijn geschriftje „Het Recht van Nieuwtestamentische Kerkliederen, Een Conscientie-kreet!”, er meer op ingaande, uitsprak?

Een stem te Middelburg sprak alzoo: „De Psalmen zijn ook Nieuwtestamentisch. Want wij zingen ze in Nieuwtestamentischen geest!”

Maar dit is onjuist, want zij geven ons niet het specifieke Nieuwtestamentische: het verschijnen, en vervuld en volbracht zijn van het Heil. Zij geven de waarheid daarom ook nog niet in Nieuwtestamentische klaarheid. De Psalmen in Nieuwtestamentischen geest zingen zou dus zijn: er iets in leggen of denken, dat niet eigen is aan de Psalmen, noch kan zijn, daar zij hoogstens ons slechts kunnen bieden profetieën: voorzeggingen, die, hoe schoon ook, dáár niet boven kunnen staan.

En omdat wij dit ontbreken van de Nieuwtestamentische vervulling in onzen kerkzang op bescheiden voet willen opheffen, daarom zijn wij kerkelijk te schuw. Men blijve... op kerkelijk terrein... om die reden verre van ons!

En dat zeggen zij, die óók liefhebbers van den Naam des Heeren zijn, en met ons onmisbaar achten het Bloed der Verzoening!...

Broeders, ik kan maar niet inzien, dat dit goed gaat. Er is hier reden tot meer dan een ijdel gevoel slechts, n.l. tot een op de Schrift, op het Evangelie steunende, gegronde, „conscientie-kreet”.

Maar voor wie dit geen zaak der conscientie is, die voere geen liederen met Nieuwtestamentischen inhoud in, en volharde om verwijderd te houden den Naam van onzen Heere Jezus Christus en Zijn voor ons geplengd Zoenbloed... uit den kerkzang!...

De A. M. DIERMANSE.

Ede, December 1933.

IN PERSCHOUW

Calvinistenbond.

Wij gaven enkele weken geleden het artikel door, waarin Dr. W. A. v. Es den Calvinistenbond had ter sprake gebracht. Ook Dr. v. Lonkhuijzen heeft er over geschreven in „Geref. Kb. Schouwen en Duiveland”. Dr. v. L. merkt op, dat er „niet een kerkelijk maar een principieel verschil” is, dat tusschen de leden van den Bond scheiding maakt:

In het „Geref. Kerkblad” van Leeuwarden, vraagt Dr. van Es, sprekende over den „Calvinisten-Bond”: „Is het wel hetzelfde?” „Is een Bond van Calvinisten hetzelfde als een Geref. Kerk?” Zoodat dus aan het lidmaatschap van beide „zoo wat dezelfde eischen moeten worden gesteld?”

Ons antwoord is: Natuurlijk is het niet hetzelfde. Vandaar dan ook, dat er volstrekt geen sprake van is „dat alleen leden van de Geref. Kerken lid van zulk een bond zouden kunnen zijn, en bond en kerk in elkaar (zouden moeten) opgaan”. De naam van den Bond is „Bond van Gereformeerden (Calvinisten) in Nederland”. Het woord „Gereformeerden” is er opzettelijk ingebracht en wel op aandrang van een zijde die niet tot de Geref. Kerken behoort.

Nu wil ik toch vragen: Hoe kunt ge met den besten wil, waar ook, hoe ook, in wat vereniging ook, iets „Gereformeerd” noemen, zij het ook maar „Gereformeerd” voor dien Bond, of vereniging, of wat het ook is — wat ge elders, plechtig en met nadruk, als „ongereformeerd” brandmerkt.

Even later:

Hoe kunt ge als ge in dat uitgangspunt verschillend samen congressen houden, brochures en tijdschriften uitgeven, sprekers uit verschillende kerken het Gereformeerde in uw plaatselijke afdelingen doen bepleiten, gezamenlijke cursussen geven voor theologische, economische etc. doeleinden?

Ten slotte:

We moeten weten, wat we aan elkander hebben. We zouden van meet af niet alleen het vertrouwen missen, maar ook zonder twijfel telkens voor verschil van opvatting in het uitgangspunt blijken te staan, of althans kunnen blijken te staan. En als dat niet vaststaat voor allen — bereikt men niets. Dan krijgt men een van die „Jeruzalem-conferenties” die ik zoo vaak gezien heb, waar een uiterlijke vorm van eenheid is — maar geen innerlijke eenheid. Dan krijgt ge niets dan verwateren en afvoering.

We moeten het van harte met elkander eens zijn ten opzichte van Gods Woord en zeggen: daar vallen we voor. De Heilige Schrift opgevat, zooals het historische Calvinisme, de Geref. Kerken van alle landen dat gedaan hebben. En dan op grond van die eenheid van grondslag nu saam bouwen. Dan komen we verder.

Daar is slapheid genoeg in de wereld. En ettelijke malen heb ik het gezien hoe in groote buitenlandsche

theologie

heid de
Zijn e
Schrift
nen zij
Maar w
als gelij
als Gere
vatting d

Dr. W. A.
Kerkblad:

Dr. V.

over de

Hij d

eigenlijk

Nederl

er opze

een zijde

hij het

een Bom

steld, als

regering

wel toel

te vrag

nisme”

Geelker

Nu vo

voor den

Ook zijn

en zoude

ool maar

sel ten o

hang vo

te veel

zaak vo

zijn we

ding bli

schil van

het naam

wel weer

van wat

tuurlijk

een ande

len. Hier

wij onge

kunnen

kunnen

Het wa

over den

eigenlijk

collega

op de ho

terugk

de stukk

waarin

doeld ge

Dr. Van

Kb. Schou

Mijn ge

Kerkblad

„Niet een

Aan den

duidelijk

eenheid

en diepg

vinisten

licht gest

Aan d

Hij wil

onzer Ch

uitgespro

hoek —

willen, d

publieke

en gezeg

pleeie re

daarover

Ik zou

Of het

jaren d

plaats h

treden, f

geen van

schreven

zulk een

ineens z

Ik zou

billijk is

een corpo

velerlei g

congresse

van het

oordeel o

ren. En

Maar o

ging om

de eenhei

blad besp

waar h

als colle

meorden

voor is”

Ik ben

een eenhe

Nu sch

collega e

„Nu kan

zijn, wat

formeerd

Zoo zeg

Ik moe

Gerefo

ongerefo

welke d

ten, als

werpt.

Ik moe